

Protokoll fört vid enskild föredragning

Infrastrukturavdelningen
Allmänna byrån, I1

Beslutande
Minister
Camilla Gunell

Föredragande
Byråchef
Gustav Blomberg

Justerat
Omedelbart

Nr 21

Lagstiftningspromemoria om behov av ändringar i landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik
ÅLR 2023/9788

Beslut

Landskapsregeringen beslutade att skicka promemoria vad gäller om behov av ändringar i landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik enligt **bilaga 1, I1E19** till lagberedningen.

Lagstiftningspromemoria om behov av ändringar i landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik

Gustav Blomberg, Byråchef Allmänna byrån,
Infrastrukturavdelningen

Datum: 16.4.2024

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Bakgrund

Transport av personer eller gods på Åland mot betalning, till exempel taxitrafik, busstrafik och godstransporter, kräver i många fall landskapsregeringens tillstånd. Förutsättningarna och villkoren för tillstånd regleras i landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik. Lagen omfattar bland annat regler om vilken typ av trafik som kräver tillstånd, vad som krävs för att tillstånd ska kunna beviljas och vad en tillståndsansökan ska innehålla.

Transportmarknaden hör till ett av EU:s politikområden. Redan på 70-talet utfärdades EG-direktiv med gemensamma regler om rätten att bedriva nationella och internationella gods- och persontransporter. EU-regelverket har utvecklats över tid, bland annat genom ett omfattande direktiv år 1996. År 2009 utfärdades Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 av den 21 oktober 2009 om gemensamma regler beträffande de villkor som ska uppfyllas av personer som bedriver yrkesmässig trafik och om upphävande av rådets direktiv 96/26/EG (nedan kallat EU:s förordning om trafikidkare eller förordningen). Förordningen ändrades senast år 2020.

Landskapslagen om yrkesmässig trafik har ändrats ett antal gånger sedan den stiftades på 70-talet. Ändringarna har dock inte gjorts mot bakgrund av EG-rätten, och senaste ändringarna vikt skedde senast i början av 2000-talet. Till följd av det finns betydande skillnader mellan den åländska lagstiftningen om yrkesmässig trafik och EU-lagstiftningen på området, och även skillnader i jämförelse med rikets lagstiftning på området.

Eftersom EU-regelverket på området utfärdades genom förordning, gäller de formellt redan på Åland. Till följd av att EU-reglerna och den åländska landskapslagen skiljer sig åt, krävs dock inte sällan omfattande juridisk analys och tolkning för att reda ut vad som gäller på Åland. Det medför tolkningsproblem för allmänheten. För landskapsregeringens beredning i tillstånds- och tillsynsärenden innebär det både tolknings- och tillämpningsproblem. Sammantaget innebär diskrepansen i regelverken rättssäkerhetsproblem.

EU-förordningen kan inte stå helt på egna ben utan det krävs viss nationell lagstiftning för att den ska fungera. Att upphäva landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik i sin helhet är därför inte ett gångbart alternativ. Landskapslagen om yrkesmässig trafik behöver i stället revideras för att vara i linje med och samspela med gemenskapsrätten.

Landskapsregeringens lagberedning utarbetade år 2018 ett omfattande förslag på ny lag avseende yrkesmässig lastbils- och busstrafik. Förslaget avsåg bland annat att sätta den åländska lagstiftningen i linje med EU-rätten. I den form förslaget togs fram då lades det dock inte fram för lagtinget.

I det här lagstiftnings-PM:en beskrivs de viktigaste lagstiftningsåtgärder avseende lagen (1976:33) om yrkesmässig trafik som behöver vidtas i närtid, för att upprätthålla rättssäkerhet och även säkerhet för passagerare och trafikanter.

Förslag till lagstiftningsåtgärder

Nya undantag och förtydliganden

Det föreslås att bestämmelserna om undantag för verksamhet som inte behöver söka trafik tillstånd förtydligas och även kompletteras med nya undantag med inspiration från rikets lag om transportservice (FFS 320/2017). Det föreslås också att det förtydligas i lagen vilka typer av trafik tillstånd som kan sökas och beviljas av landskapsregeringen. Det är viktigt att läsaren av lagen och de åländska transportaktörerna vet vilka typer av tillstånd landskapsregeringen ger ut, och vilka Ämbetsverket på Åland ger ut (dvs är rikets behörighet) och vilka ansvarsområden ämbetsverket har.

En nyhet i förslaget är också att det införs undantag så att transport med traktor inte behöver tillstånd för yrkesmässig trafik så länge hastigheten inte överstiger 60 kilometer i timmen.

I förslaget till undantag tas även ett helt nytt undantag som riktar sig till kommunala sektorns skolskjutsverksamhet. Anledningen är att vissa kommuner på landsbygden har allvariga bekymmer att hitta anbudsgivare på deras upphandlingar av skolskjuts. Med det här undantaget kan kommuner i framtiden lösa en situation där det saknas taxitrafikidkare i kommunen eller att det inte inkommer anbuds i skolskjutsupphandling genom att själva ombesörja trafiken utan att ansöka om tillstånd från landskapsregeringen.

Taximarknaden och stationsplatser

Taximarknaden på Åland är en reglerad marknad, vilket innebär att konkurrensen är begränsad. Landskapet Åland är indelat i stationsplatser och verksamhetsområden och inom varje stationsplats finns ett visst antal tillstånd. En stationsplats är en kommun medan stationen är den plats som verksamheten bedrivs ifrån. Det finns därmed 16 stationsplatser på Åland. Stationen ska vara belägen inom stationsplatsen. Verksamhetsområdet är ett område som sträcker sig 2,5 km i radie runt stationen.

Ålands landskapsregering beslutar om antalet taxitillstånd per stationsplats. Nya omständigheter kan förändra läget i taxinäringen, varvid landskapsregeringen vid behov antingen kan utöka antalet tillstånd på en eller flera stationsplatser eller dra in tillstånd i samband med att de blir vakanta.

Trafiken får bedrivas inom stationsplatsen. Vid transporter till annan plats än stationsplatsen ska bilen efter avslutad körning utan oskäligt dröjsmål återföras till stationsplatsen. Enligt 17 § i yrkestrafiklagen kan bilen under återfärden (även utan föregående beställning) användas för personbefordran.

Landskapsregeringen föreslår att det i 17 § läggs in en förordningsfullmakt för att i förordning kunna besluta antalet stationsplatser och närmare bestämmelser om dem.

Etableringskrav, gott anseende, ekonomiska resurser och yrkeskunnande

De viktigaste delarna, som rör rättssäkerhet och säkerhet för passagerare och trafikanter, som behöver införlivas i åländsk rätt rör de grundläggande villkoren i EU-rätten för att få bedriva yrkesmässig trafik. De villkoren rör etableringskrav, krav på gott anseende, villkor avseende ekonomiska resurser och villkor för krav

på yrkeskunnande. Den åländska lagen innehåller vissa regler på detta område, men EU-reglerna är mer omfattande och till vissa delar avvikande till innehållet. I riket har motsvarande regler förts in i den nationella lagstiftningen genom referens till EU:s förordning om trafikidkare. Infrastrukturavdelningen föreslår att motsvarande bestämmelser i landskapslagen byggs upp på samma sätt, eftersom det då inte finns någon risk att den åländska lagen avviker från EU-lagstiftningen. Den åländska lagen blir då inte heller inaktuell vid varje ändring i EU:s förordning om trafikidkare.

Förlust och återupprättande av gott anseende

EU:s förordning om trafikidkare uppdaterades år 2020 med nya bestämmelser som ska tillämpas om en trafikansvarig förlorar sitt goda anseende. Bland annat har införts tidsgränser för när anseendet kan anses återupprättat och vissa krav på utbildning. Infrastrukturstämningen anser att de reglerna är så viktiga för rättssäkerheten och trafiksäkerheten att motsvarande regler bör införlivas i åländsk rätt i närtid.

Register över trafik tillstånd

Artikel 16 i EU:s förordning om trafikidkare reglerar medlemsländernas skyldighet att föra ett nationellt register över de vägtransportföretag som har beviljats tillstånd att bedriva yrkesmässig trafik. Exempel på uppgifter som ska ingå i medlemsstaternas register är företagets namn, etableringsställets adress, namn på de trafikansvariga och typ av tillstånd som har beviljats. Förordningen kräver också att register förs över antalet allvarliga överträdelse av vissa slag. En uppgift som krävs sedan år 2020 är registernummer på de fordon som företaget förfogar över.

Behandlingen av uppgifterna i detta register ska genomföras under kontroll av den offentliga myndighet som har utsetts för detta. Uppgifter av betydelse i det nationella elektroniska registret ska vara tillgängliga för alla behöriga myndigheter i den berörda medlemsstaten. Vissa uppgifter (de som avses i punkt a–d i artikel 16.2) ska vara tillgängliga för allmänheten, i enlighet med de relevanta bestämmelserna om skydd av personuppgifter.

Infrastrukturavdelningen bedömer att den åländska lagen behöver innehålla en bestämmelse om detta register och vilka uppgifter som ska och får föras in i det. Även bör det införas bestämmelser om vad myndigheten kan använda registret till och vilka andra myndigheter (både åländska och nationella myndigheter samt myndigheter från andra EU-länder) som kan få uppgifter från registret för att uppfylla bestämmelser på EU-nivå.

Enligt artikel 16.2 i förordningen om trafikidkare ska det nationella elektroniska registret åtminstone innehålla följande uppgifter:

- a) Företagets namn och rättsliga status.
- b) Etableringsställets adress.
- c) Namn på de trafikansvariga som har utsetts och uppfyller kraven i artikel 3 vad gäller gott anseende och yrkeskunnande eller, i förekommande fall, namn på en legal företrädare.
- d) Typ av tillstånd, antal fordon som tillståndet omfattar och i förekommande fall gemenskapstillståndets och de bestyrkta kopiornas serienummer.
- e) Antal, kategori och typ av allvarliga överträdelse enligt artikel 6.1 b vilka har resulterat i en fällande dom eller en sanktion under de senaste två åren.

f) Namnet på personer som har förklarats olämpliga att leda ett företags transportverksamhet, så länge som dessa personers goda anseende inte har återupprättats i enlighet med artikel 6.3, samt tillämpliga åtgärder för återupprättande.

g) Registreringsnummer på de fordon som företaget förfogar över i enlighet med artikel 5.1 g.

h) Antalet anställda i företaget den 31 december föregående år, som ska noteras i det nationella registret senast den 31 mars varje år.

i) Företagets riskvärdering i enlighet med artikel 9.1 i direktiv 2006/22/EG.

Medlemsstaterna får välja att i separata register bevara de uppgifter som avses i artikel 16.2 första stycket e–i. De uppgifter som avses i leden e och f ska i så fall, direkt eller på begäran, göras tillgängliga för samtliga behöriga myndigheter i medlemsstaten i fråga. De uppgifter som avses i artikel 16.2 första stycket g, h och i ska göras tillgängliga för behöriga myndigheter i samband med vägkontroller.

Det kan konstateras att flertalet av de alvarliga överträdelser som räknas upp i artikel 6.1 b tillhör rikets behörighet att lagstifta om. Med anledning av detta och att det är rikets myndigheter som upprätthåller straffregister anses det av landskapsregeringen att dessa register definieras vara separata register enligt vad som avses i artikel 16.2 tredje stycket i förordningen. Det bör noteras att den åländska polisen och rikets polis inte upprätthåller straffregister, varken nationellt eller lokalt på Åland. Polisen bedriver förundersökning och har för det ändamålet en uppsjö av olika register varav det viktigaste kanske är PATJA, datasystemet för polisärenden. Samtliga dessa förvaltas av riket och Polisstyrelsen är registeransvariga. Straffregistret är riksbehörighet och administreras av rättsregistercentralen, som även torde vara registeransvarig för systemet. Rättsregistercentralen är en skild myndighet från polisen, se 1 § 2 mom. i straffregisterlagen (FFS 770/1993).

Vissa ytterligare uppgifter (gäller framför allt punkterna h och i ovan) krävs uteslutande för att EU:s sociala lagstiftning på området ska kunna följas upp. Åland har lagstiftningsbehörighet vad gäller vägtrafik och näringsverksamhet. Åland har dock inte lagstiftningsbehörighet vad gäller arbetsrätt, till vilket de sociala delarna av bestämmelserna i EU-förordningen om trafikidkare anses tillhöra.

Ett annat skäl att landskapsregeringens register för trafikillstånd inte ska vara ålagt att inkludera alla uppgifter enligt förordningen är att det åländska registret endast registerför de enskilda näringsidkare och bolag som bedriver yrkesmässig trafik på Åland. Det kan därmed konstateras att landskapsregeringen endast ger ut trafikillstånd för yrkesmässig trafik som gäller trafik på Åland. Ett trafikillstånd som har beviljats av Ålands landskapsregering berättigar innehavaren att transportera gods mellan Åland och det övriga Finland. Närmare bestämmelser finns i lagen om transportservice (FFS 320/2017).

När det gäller gemenskapstillstånd (trafikillstånd för yrkesmässig trafik inom europeiska gemenskapen) är beviljande av dessa tillstånd rikets behörighet och handhas i dag (när det gäller åländska företag) av Statens ämbetsverk på Åland. Statens ämbetsverk på Åland beviljar följande trafikillstånd:

- Gemenskapstillstånd för godstrafik (inom EU och ESS-området)
- Gemenskapstillstånd för persontrafik

Ett trafikillstånd som har beviljats för trafik i Finland berättigar innehavaren att bedriva trafik i hela landet med undantag för Åland och i de fall som stadgas i förordning också utomlands. Ett trafikillstånd som har beviljats för utrikestrafik berättigar innehavaren att bedriva trafik även i Finland med undantag för Åland.

Emedan landskapsregeringens trafikillståndsregister ska vara tillgängligt för rikets behöriga myndigheter då åländska trafikillstånd är giltiga i riket, är det dock landskapsregeringens bedömning landskapsregeringens register inte behöver vara direkt tillgängligt via Traficom (rikets kontaktpunkt enligt artikel 18 i förordningen, se § 183 i lagen om transportservice) för andra EU-länders kontaktpunkter och behöriga myndigheter på det sätt som avses i artiklarna 16.5 och 18 i förordningen. Eftersom det är Statens ämbetsverket på Åland som beviljar gemenskapstillstånd på Åland bedömer landskapsregeringen dessutom att det är ämbetsverket som bör ordna tillståndsregisterföring i samarbete med Traficoms nationella trafikillståndsregister när åländska företag beviljas tillstånd att bedriva gods- eller persontrafik inom europeiska gemenskapen. I praktiken är det endast när transporter sker utanför Åland/riket som trafikillståndsuppgifter i det register som avses i artikel 16.2 kan behövas för andra behöriga myndigheter i andra EU-länder som är sammankopplade via de nationella kontaktpunkterna i enlighet med artiklarna 16.5 och 18 i förordningen. Statens ämbetsverk på Åland beviljar gemenskapstillstånd enligt rikets lagstiftning om yrkesmässig trafik, dvs lagen (2017/320) om transportservice och följer alltså därmed riket lag förutom unionslagstiftningen. Landskapsregeringen erfar dock att ämbetsverket inte för in tillståndsuppgifter enligt artikel 16.2 i Traficoms nationella tillståndsregister när de beviljar gemenskapstillstånd för gods- eller persontransport. I detta avseende kommer landskapsregeringen att påbörja en diskussion med ämbetsverket och Traficom om att få ett fungerande registersamarbete och tillståndsprocesser mellan berörda myndigheter.

Till följd av att EU-förordningens regler om registerföring omfattar områden som dels hör till Ålands behörighet, dels till rikets behörighet, uppstår en situation där den lagstiftare som ger ut trafikillstånd för sitt territorium inte har ansvar för eller behörighet att lagstifta om regler gällande registerföringen. Följden av det blir att det finns risk att ingen myndighet för register över uppgifter som har bäring av kontroll på Åland av social lagstiftning, såsom exempelvis lagstiftning om arbetstagares vilotider. Infrastrukturavdelningen gör i nuläget bedömningen att det hör till rikets behörighet och ansvar att lagstifta om och föra register över uppgifter som syftar till att upprätthålla social lagstiftning på arbetsrättens område. Infrastrukturavdelningen har därför för avsikt att uppmärksamma rikets myndigheter på denna fråga men ser ingen möjlighet att i nuläget föreslå egen lagstiftning avseende detta.

I förslaget till ändringar i lagen finns det bestämmelser om grunden för förande av trafikillståndsregister, om själva registerhanteringen; både för införandet av uppgifter, men också för radering av uppgifter.

Generell metod

Utgångspunkten är att genomföra föreslagna ändringar genom ändring av landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik. När lagen ursprungligen stiftades tog Åland utgångspunkt i rikets motsvarande lagstiftning. Infrastrukturavdelningen anser att samma metod kunde användas nu, framför allt eftersom reglerna ändå endast syftar till att införliva EU-regler i den åländska rätten.

Rikets motsvarande lagstiftning finns insprängd i lagen (FFS 320/2017) om transportservice. De konkreta förslag som presenteras nedan i denna lagstiftnings-PM har metodiskt utgått från ordalydelsen i rikets motsvarigheter, med vissa justeringar för att passa för Åland. Exakt vilka bestämmelser i lagen om transportservice som använts som utgångspunkt anges i motiveringarna till lagtexten nedan.

Konsekvenser

Flera av de ändringar och nya bestämmelser som föreslås i landskapslagen om yrkesmässig trafik kommer att innebära förenklingar och förtydliganden för både den lokala åländska transportbranschen, men också för taxibranschen. Det nya undantaget gällande turismnäringen kommer att förenkla för de turismföretag som vill erbjuda transporttjänster för deras kunder och undantaget gällande transporter med traktorer kommer att förenkla för flertalet verksamheter på Åland. Särskilt kommer de nya undantagen gällande ansökan om trafik tillstånd och förtydliganden gällande vilka trafik tillstånd som kan beviljas av landskapsregeringen samt förtydligandena om i vilka fall landskapsregeringen kan återkalla, ändra eller begränsa trafik tillstånd förbättra och tydliggöra verksamhetsförutsättningarna för de verksamheter som regleras i landskapslagen om yrkesmässig trafik. Vissa av undantagsförslagen kommer även att förtydliga i vilka fall kommuner inte behöver ansöka om trafik tillstånd för sina verksamheter.

Infrastrukturavdelningen föreslår en lagstiftningsmetod som bygger på referenser till EU:s förordning om trafik idkare. Det är samma lagstiftnings teknik som riket har använt. En fördel med tekniken är att lagstiftningen kan antas vara i linje med EU-rätten under lång tid framåt. En nackdel med tekniken är dock att den kräver av den enskilde medborgaren hittar relevant EU-rätt för att reda ut sina rättigheter. Ett sätt att väga upp denna nackdel är att landskapsregeringen åskådliggör rättigheter och skyldigheter på annat sätt, till exempel på hemsidan. En konsekvens som infrastrukturavdelningen ser är att avdelningen behöver bygga upp en sida på landskapsregeringens hemsida där reglerna förklaras. En sådan åtgärd skulle höja rättssäkerheten i förhållande till dagens nivå. Infrastrukturavdelningen bedömer i nuläget att hemsidan kan byggas upp utan extern hjälp och att arbetet kan göras inom ramen för befintliga personella resurser.

Infrastrukturavdelningen ser också att avdelningen behöver arbeta vidare på sitt redan befintliga register över trafik tillstånd. Till exempel behöver även registreringsnummer på de fordon som företag förfogar över inhämtas och registreras, vilket kan göras inom ramen för befintliga personella resurser.

Motiveringar

I avsnittet nedan redovisas förslag till lagtext, i syfte att åskådliggöra det infrastrukturavdelningen anser att bör föras in i lagen. Det gulmarkerade i texten anger de ändringar som föreslås i förhållande till gällande lagtext.

I det här avsnittet beskrivs bakgrunden till de ändringar som föreslås.

1 §.

Sannolikt har den nya vägtrafiklagen trätt i kraft vid tidpunkten för lagändringen. När lagen ändå ändras, kunde referensen ändras till den nya vägtrafiklagen.

1a §.

Det föreslås en helt ny paragraf med enda syfte att föra in en tydlig referens till EU:s förordning om trafikidkare, som refereras till flera gånger i föreslagen ny lagtext.

2 §.

Det föreslås att det lägga in en geografisk bestämning av var trafiktillstånden gäller. De gäller dels för trafik på Åland, men också trafik mellan Åland och övriga Finland. Att så är fallet framgår av 5 § sista momentet lagen om transportservice. Det vore bra med en liknande upplysande text i den åländska lagen.

Det föreslås att det förtydligas vilka typer av trafiktillstånd som finns och kan sökas. Modellen är tagen från lagen om transportservice. Förslaget är enbart av förtydligandekaraktär och tanken är att det ska vara tydligt vilka typer av trafiktillstånd som kan sökas via denna lagstiftning – detta kan vara särskilt viktigt för aktörer på den åländska marknaden då den åländska transportmarknaden och lagstiftningen skiljer sig åt från rikets dito och gemenskapstillstånd och tillstånd för lätt godstrafik (mellan 2,5 och 3,5 ton) i internationell trafik söks av ämbetsverket på Åland.

Det föreslås även att preciseringar och nya undantag förs in i paragrafens bestämmelser om undantag från kravet om trafiktillstånd. Modell har tagits från rikets lag om transportservice, dock med vissa justeringar och anpassningar till åländska förhållanden och samhällets småskalighet.

Punkt f) "befordran vid färd med personbil till eller från egen arbetsplats av högst fyra passagerare på väg till eller från arbetsplats" föreslås ändras till "interna persontransporter med fordon som innehas av en koncern, ett företag eller ett offentligt samfund". Ändringen föreslås för att dels förtydliga innebörden och dels för att bredda möjligheter för företag, offentliga samfund och koncerner att bedriva intern persontrafik. Ändringen utförs också för att närma sig motsvarande undantag i lagen om transportservice.

Det föreslås att fyra nya grupper av undantag, varav tre enligt modell från lagen om transportservice, samt en förordningsfullmakt införs i lagen. De fyra undantagen är delvis nya, men vissa dem har i praktiken redan varit gällande. Undantaget föreslås också för att förenkla och förtydliga undantagsbestämmelser för kommuner och kommunalförbund gällande transporter inom social- och hälsovården, hemservice och dagvård och grundskola. Undantaget gällande turismverksamhet är tänkt att förenkla för turismföretag. Undantagen gällande traktorer vars högsta tillåtna hastighet är 60 kilometer i timmen samt det gällande social- och hälsovårdstjänster finns även i lagen om transportservice. Det föreslagna undantaget gällande transporter inom barndagvården och grundskolan är nytt och är tänkt att framöver kunna vara en lösning för de kommuner som inte alls har ett aktivt trafiktillstånd som bedriver skolskjuts- eller taxiverksamhet eller som

inte får anbudsgivare på skolskjutsupphandlingar. Lösningen är även ett alternativ för kommuner som inte har en ekonomiskt hållbar lösning för sin skoljuttsservice.

I förslagen har det även förts in ett förtydligande om att de även gäller kommunalförbund.

4 §.

Det föreslås att ansökan ska omfatta även fordonens registreringsnummer. Det är en följd av att EU-förordningen numera kräver att myndigheterna hämtar in denna uppgift och för register om den.

Det föreslås även att sökande ska ange adress för stationen för att förtydliga att stationen ska finnas inom stationsplatsen. Enligt nuvarande bestämmelser (inte på lagnivå) utgör för närvarande stationsplatserna de 16 åländska kommunerna.

Det föreslås att bestämmelsen om att tre uppsättningar av ansökningshandlingar ska lämnas in stryks. Bestämmelsen behövs inte mera eftersom de allra flesta lämnar in sina ansökningar och medföljande handlingar elektroniskt. Det samma gäller de föreslagna strykningarna gällande bestämmelsen om att tre st. kartblad ska lämnas in. Det föreslås även ändras att landskapsregeringen kan vid behov kräva att kartblad ska lämnas in. I flera fall när det gäller trafikillståndsansökningar för linjetrafik för buss vet landskapsregeringen redan hur ruttkartan ser ut.

Det föreslås ett förtydligande att sökande ska lämna intyg för yrkeskunnande gällande godstrafik och persontrafik (buss) enligt gällande EU-förordning.

5 §.

Förslaget är att förtydliga bestämmelserna om vad som kan ingå i de utlåtanden och de handlingar polismyndigheten på Åland kan ge ut med stöd av lag. Det föreslås även förtydliganden vilka utlåtanden som är ett krav vid tillståndshantering och vilka som tas vid behov. Det ges även fullmakt för landskapsregeringen att begära ut straffregisterutdrag via polismyndigheten på Åland.

6 §.

Det föreslås att nuvarande 2-3 mom. stryks, eftersom det som regleras i de momenten regleras på annat sätt genom föreslagna ändringar i andra paragrafer, och att de ersätts med två nya moment som tydligt anger vilka typer av trafikillstånd som provas enligt vilka krav som anges i efterföljande 6a-6e §.

6a §.

Det föreslås en ny bestämmelse som beskriver särskilda krav för trafikillstånd. Lydelsen bygger på 5 § i lagen om transportservice, men är delvis förenklad utifrån de kriterier landskapsregeringen för närvarande använder sig av vid prövning av trafikillstånd – utöver det som krävs enligt förordningen. Eftersom det inte görs någon skillnad mellan fysiska och juridiska personer kan bestämmelsen förenklas betydligt för åländska förhållanden.

6b §.

Det föreslås en ny bestämmelse som beskriver att den som innehar ett trafikillstånd ska utse en trafikansvarig. Formuleringen bygger på 7 § lagen om transportservice.

6c §.

Det föreslås en ny bestämmelse som beskriver hur gott anseende hos fysiska personer ska bedömas. Lydelsen bygger på 8 § lagen om transportservice. En skillnad är dock sista momentet som anpassats till att det i den åländska lagen inte finns en särskild form av "taxitillstånd" i samma mening som i lagen om transportservice. På Åland är det istället viktigare att beskriva att momenten inte gäller beställningstrafik med motorfordon med vilket endast får transporteras färre personer än nio inklusive föraren. All sådan trafik är undantagen från förordningens tillämpningsområde.

6d §.

Det föreslås en ny bestämmelse som beskriver hur gott anseende hos juridiska personer ska bedömas. Lydelsen bygger på 9 § lagen om transportservice.

6e §.

Det föreslås att det i detalj regleras vilka kriterier som gäller vid prövning av ansökan om taxitrafikillstånd, vilket saknas i dagens lag om yrkesmässig trafik. Förslaget bygger på 6 § i lagen om transportservice, dock vissa anpassningar och förenklingar för åländska förhållanden.

7 §.

Bestämmelsen har i princip helt och håller samma innehåll som dagens 7 §. Det föreslås endast en följdändring i slutet av sista momentet.

Dessutom tas "[...] på övervakningsorten eller stationsplatsen [...]" bort eftersom polismyndigheten på Åland är centraliserad.

10 §.

Paragrafen föreslås upphävas då bestämmelser om ändring av trafikillstånd istället föreslås läggas in under paragraf 21.

12 §.

Paragrafen uppdateras med hänvisningar till de bestämmelser i lagen som gäller trafikillståndsansökan, prövning av trafikillståndsansökan och kriterier för beviljande av trafikillstånd i 4 §, 5 §, 6 §, 6 a-e § och 7 §.

16 §.

Den första meningen ändras så att även en av polismästaren utsedd tjänsteman kan utföra de föreskrivna uppgifterna.

17 §.

Landskapsregeringen föreslår att det i 17 § läggs in en förordningsfullmakt för att i förordning kunna besluta antalet stationsplatser och närmare bestämmelser om dem.

21 §.

Paragrafens rubrik föreslås ändras med anledning av de nya bestämmelserna som föreslås i paragrafen. Första momenten föreslås hållas intakt.

Det föreslås att bestämmelser om ändring av trafikillstånd så som avses i 10 § i lagen (se ovan) flyttas och istället regleras i paragraf 21, dock med ändrad innebörd och specificeringar.

Det föreslås att det förtydligas i vilka fall och på vilka sätt och enligt vilka grunder landskapsregeringen kan återkalla, ändra eller begränsa ett trafikillstånd. Förslaget bygger på motsvarande bestämmelser i 242 § i lagen transportservice.

21b §.

Det föreslås en ny bestämmelse om hur gott anseende kan förloras och återuppsättas. Innehållet följer av förordningen. Lydelsen bygger på 252 § lagen om transportservice.

21c §.

Det föreslås att det preciseras i lagen att landskapsregeringen återkallar trafikillståndet om innehavaren meddelar att verksamheten avbryts eller upphör. Förslaget bygger på 242 § 1 mom.

23 §

Det föreslås en revidering av 2 punkten, i syfte att införa en möjlighet till omprövning av de beslut som landskapsregeringen fattar om trafikillstånd, genom att införa ett sådant särskilt föreskrivet rättelseförfarande som avses i 41 § förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland. Det föreslås att modellen tas av 116 § i den nya åländska vägtrafiklagen, där ett rättelseförfarande föreskrevs särskilt. Lydelsen i den nya punkt 2 bygger alltså på den nya åländska vägtrafiklagen, som är klar att träda i kraft.

25 §.

Det föreslås en ny bestämmelse om att och hur landskapsregeringen ska föra register över trafikillstånd. Att landskapsregeringen har en sådan skyldighet framgår redan av förordningen men grunden för registerföringen blir ännu tydligare för dem som registreras om den framgår direkt i den åländska lagen. Lydelsen bygger på 220 § i lagen om transportservice.

26 §.

Det föreslås att bestämmelser förs in för förvaring och radering av uppgifter i trafiktillståndsregistret. I och med att det föreslås att det förs in bestämmelser om registerhållningen bör det även föreslås bestämmelser om avföring av uppgifter från registret. Förslag till bestämmelser har tagits från 224 § lagen om transportservice, dock har bestämmelserna anpassats till det åländska registret.

Det vore bra att ha en liknande reglering för vårt register som i ovannämnda 224 §, så att de tjänstemän som ska upprätthålla registret samt tillståndsinnehavare har ett stöd för att antingen bevara eller radera uppgifter samt för att i övrigt trygga datasäkerheten.

Infrastrukturavdelningens förslag till ny lagtext

Inledande beskrivning

För överskådlighetens skull framgår även bestämmelser som det inte föreslås ändring i. I gulmarkerade partier framgår ändringar eller helt nya bestämmelser. Rödmarkerade textdelar är förslag på radering av text.

6a-6c §§ i den föreslagna texten nedan är helt förändrade i förhållande till nuvarande reglering. I förslaget har 6a, 6b och 6c §§ använts, men det kan hända att det av lagtekniska skäl är bättre att upphäva 6a-6c §§ och stifta nya, exempelvis 6d-6g §§.

Lagtext

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Begreppet yrkesmässig trafik

I denna lag regleras sådan yrkesmässig trafik som innebär att motorfordon jämte förare mot betalning ställs till allmänhetens eller viss uppdragsgivares förfogande för person- eller godsbefordran på väg som avses i vägtrafiklagen (2023:108) för Åland.

1 a § EU:s förordning om trafikidkare

Med EU:s förordning om trafikidkare avses i denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 av den 21 oktober 2009 om gemensamma regler beträffande de villkor som ska uppfyllas av personer som bedriver yrkesmässig trafik och om upphävande av rådets direktiv 96/26/EG.

2 § Bedrivande av yrkesmässig trafik

1. Den som ämnar bedriva yrkesmässig trafik i förtjänstsyfte mot ersättning på Åland eller mellan Åland och övriga Finland är skyldig att utverka tillstånd härtill (trafiktillstånd). Trafiktillstånd behövs för

a) yrkesmässig transport av personer på väg med en i landskapslag (2021:157) om tillämpning av fordonslagen avsedd buss (fordon i kategori M₂ och M₃),

b) yrkesmässig transport av gods på väg med ett fordon eller en fordonskombination med största tillåtna totalmassa på över 3,5 ton,

c) yrkesmässig transport av personer på väg och tillhandahållande av sådana tjänster för allmänheten med sådant fordon i kategori M₁ (*personbil*) som avses i landskapslag (2021:157) om tillämpning av fordonslagen behövs taxitrafiktillstånd.

2. Från tillståndsskyldighet är undantagna:

a) godstransporter med traktor som dess ägare behöver för lantbruk eller skogsbruk som han bedriver;

b) transporter av lätta varuförsändelser med fordon eller fordonskombination vars totalvikt är högst 3.500 kg;

c) transporter avseende uteslutande bärgning och därmed jämförbar bogsering av fordon;

d) transporter med ambulansbil, som innehas av staten, landskapet, kommun, kommunalförbund, sjukhus eller allmännyttigt samfund;

e) avfallstransporter med fordon som innehas av kommun, kommunalförbund eller av kommuner gemensamt;

f) interna persontransporter med fordon som innehas av en koncern, ett företag eller ett offentligt samfund;

g) persontransporter som en del av social- och hälsovårdstjänster en kommun, kommunalförbund eller något annat offentligt samfund tillhandahåller med ett fordon som innehas av kommunen eller samfundet mot en fastslagen klientavgift som tas ut hos dem som får transporttjänster;

h) persontransporter som en del av dagvårdstjänster eller skolgång (grundskola) en kommun eller kommunalförbund tillhandahåller med ett godkänt skoltaxifordon som innehas av kommunen eller kommunalförbundet och där föraren är anställd av kommunen eller kommunalförbundet,

i) sådana persontransporter utförda av ett hemserviceföretag eller företag som tillhandahåller turisttjänster som är en del av det servicepaket som företaget erbjuder sina kunder och som utförs med ett fordon som innehas av detta tjänsteföretag.

Utan godstrafiktillstånd får även transporter av gods inom Åland med traktor vars högsta tillåtna hastighet är högst 60 kilometer i timmen.

Gods får transporteras med buss också av den som har trafiktillstånd för buss.

Genom förordning av landskapsregeringen får dessutom annan sådan godstransport inom Åland som på grund av godsets karaktär eller den korta transportsträckan har en endast obetydlig inverkan på transportmarknaden befrias från tillståndsplikt.

3 §. Linje- och beställningstrafik

1. Med *linjetrafik* förstås i denna lag yrkesmässig trafik för regelbunden befordran av passagerare eller gods på viss vägsträcka eller mellan vissa orter under sådana omständigheter att bestämmanderätten i fråga om bilens utnyttjande icke tillkommer viss trafikant eller vissa trafikanter gemensamt.

2. Yrkesmässig trafik som icke är att hänföra till linjetrafik, benämnes beställningstrafik.

2 kap. Gemensamma bestämmelser

4 § Ansökan om trafiktillstånd

Ansökan om trafiktillstånd skall göras skriftligen hos landskapsregeringen. I ansökan skall anges vilket slag av trafik sökanden avser att bedriva, fordonets art och antal fordon, **fordonens registreringsnummer**, samt övervakningsorten för linjetrafik eller stationsplatsen **inklusive adress för stationen** för beställningstrafik. Till ansökan skall fogas ~~tre kopior av ansökningshandlingen och~~, om sökanden inte är landskapets eller statens inrättning eller en kommun, en utredning om att sökanden råder över sig själv och sin egendom eller, om sökanden är en juridisk person, utdrag ur handels- eller föreningsregistret samt bolagsordningen, bolagsavtalet eller stadgarna, samt utredning om att sökanden är berättigad att idka näring i landskapet. Dessutom skall en utredning inges om vem som är ansvarig för trafiken, **dennes intyg över yrkeskunnande samt** intyg över att han råder över sig själv och sin egendom.

~~2.~~ Ansökan om tillstånd till linjetrafik skall utöver vad i 1 mom. anges, innehålla uppgifter om linjesträckningen samt därom huruvida trafiken skall omfatta persontrafik eller godstrafik eller bådadera, och, i förekommande fall, den turlista för befordringen, ~~som önskas fastställd~~. Till ansökan **kan skall** dessutom **ställas krav på att foga** kartblad ~~i tre exemplar~~, på vilka linjen och, då ansökan avser godstrafik, eventuella uppsamlings- och distributionsområden ~~noggrant~~ utmärkts.

Landskapsregeringen kan vid behov offentlig delge och uppmana dem som önskar bedriva yrkesmässig trafik att ansöka om tillstånd för detta. Vid delgivningen ska bestämmelserna om offentlig delgivning i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland iakttas.

~~4.~~ Landskapsregeringen kan vid behov fordra att ansökan genom sökandens försorg kompletteras även med annan utredning än den som är omnämnd i denna paragraf.

5 §. Utlåtanden

Landskapsregeringen avgör ansökan om trafiktillstånd med beaktande av bestämmelserna i 6 § sedan utlåtanden **vid behov** införskaffats av vederbörande polismyndighet och **vid behov** sammanslutningar av utövare av yrkesmässig trafik samt **vid behov** av vederbörande kommuner, vilka berörs av den tillämnade trafiken. Då skäl därtill prövas föreligga, kan landskapsregeringen höra även andra myndigheter eller organisationer samt införskaffa annan erforderlig utredning.

Utlåtande från polismyndigheten på begäran av landskapsregeringen angående sökande som ansöker om taxitrafiktillstånd får innehålla uppgifter huruvida sökande har yrkeskörtillstånd för yrkesmässig persontrafik (taxi) enligt 38 § körkortslag (2015:88) för Åland samt utdrag från polismyndighetens aktuella

förundersöknings- och eller anmälningsregister avseende de punkter som anges i 6c §. Polismyndigheten ska även på begäran ge straffregisterutdrag över sökande med avseende de punkter som anges i 6c §. Eventuellt utlåtande från kommunen och sammanslutning av utövare av yrkesmässig trafik ska innehålla erforderlig utredning och bedömning över efterfrågan av den planerade trafiktjänsten.

Utlåtande från polismyndigheten angående sökande som ansöker om tillstånd för yrkesmässig trafik enligt 2 § 1 mom. a-b punkten får innehålla utdrag från polismyndighetens aktuella förundersöknings- och eller anmälningsregister avseende de punkter som anges i 6c § och 6d §. Polismyndigheten ska även på begäran ge straffregisterutdrag över sökande med avseende de punkter som anges i 6c § och 6d §. Eventuellt utlåtande från kommunen ska innehålla kommunens bedömning över efterfrågan av den planerade trafiktjänsten.

6 §. Prövning av ansökan

Vid prövning av ansökan om linje- och beställningstrafik för befordran av passagerare skall efterfrågan av den planerade trafiktjänsten, redan befintliga trafiktjänster och den planerade trafiktjänstens ändamålsenlighet beaktas.

För prövning av ansökan om trafik tillstånd för yrkesmässig transport av personer och gods enligt 2 § 1 momentet a-b punkten gäller vad som stadgas nedan i 6a-6d §.

För prövning av ansökan om taxitrafik tillstånd enligt 2 § 1 momentet c punkten gäller vad som stadgas i 6c § och i 6e §.

I det fall det är fråga är om upphandling eller direkttilldelning i enlighet med bestämmelserna i 4 kap. i landskapslagen (2019:60) om ordnande av kollektivtrafiktjänster prövas den obligatoriska ansökan om av trafik tillstånd under förutsättning att sökanden, vid en samlad bedömning av landskapsregeringen, i övrigt och innan ansökan lämnas in fyller de övriga i landskapslagen om ordnande av kollektivtrafiktjänster angivna kraven som ska ställas på landskapsregeringens eller kommunens avtalsslutande motpart. Om sökanden vid tillståndsprövningen även uppfyller de i denna lag angivna kraven för beviljande av tillstånd träder avtalet ikraft och tillståndshavaren ska omedelbart därefter ansvara för skötseln av kollektivtrafiken, i enlighet med vad som överenskommit i avtalet ifråga och med vad som i övrigt följer av bestämmelser i lag och med stöd därav utfärdade författningar. Om sökanden vid nämnda tillståndsprövning inte uppfyller de i denna lag ställda kraven för beviljande av trafik tillstånd förfaller avtalet i sin helhet.

6a §. Särskilda krav för trafik tillstånd

Trafik tillstånd för yrkesmässig trafik får endast beviljas den fysiska person eller juridiska person som:

1) uppfyller de krav enligt artiklarna 4–8 i EU:s förordning om trafikidkare som ställs på utövande av yrke i fråga om den som bedriver yrkesmässig trafik,

2) inte har försatts i konkurs,

3) har getts ett företags- och organisationsnummer i enlighet med 9 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001),

4. inte har försummat skyldigheter som hänför sig till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller till avgifter som Tullen tar ut och inte heller har andra skulder till offentligt rättsliga samfund som beror på utövande av näringsverksamhet och som med avseende på sökandens betalningsförmåga är mer än ringa.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. är en förutsättning för beviljande av trafik tillstånd att den som tillståndssökanden har utsett till trafikansvarig uppfyller kraven enligt artiklarna 4, 6 och 8 i EU:s förordning om trafikidkare. Dessutom ska verkställande direktören, styrelseordföranden, den enda ordinarie styrelsemedlemmen och de ansvariga bolagsmännen i en juridisk person som söker tillstånd ha sådant gott anseende som avses i 6c §.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. är en förutsättning för beviljande av trafik tillstånd för fysisk person att den som är tillståndssökande är myndig och vars handlingsbehörighet inte har begränsats med stöd av 18 § i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) och för vilken det inte med stöd av 8 § 1 mom. i den lagen har förordnats en intressebevakare.

6b §. Trafikansvarig inom tillståndspliktig vägtrafik

Den som har trafik tillstånd ska utse en trafikansvarig som de facto och kontinuerligt leder företagets trafikverksamhet och företräder företaget, om inte något annat följer av EU:s förordning om trafikidkare. I en koncern eller en jämförbar sammanslutning får samma person utses till trafikansvarig för flera juridiska personer.

6c §. Gott anseende hos fysiska personer inom tillståndspliktig vägtrafik

Om inte något annat följer av artikel 6 i EU:s förordning om trafikidkare ska som faktorer som äventyrar anseendet för en trafikansvarig eller en fysisk person vid bedömningen av anseendet beaktas huruvida

1) han eller hon under de senaste två åren har dömts till bötesstraff för minst fyra brott mot bestämmelser om anställnings- eller löneförhållanden, bokföring, beskattning, ocker, bedrivande av trafik, trafik- eller fordonssäkerhet, miljöskydd eller annat yrkesansvar, människohandel, narkotikabrott eller ordnande av olaglig inresa eller för brott mot de bestämmelser som nämns i artikel 6.1 b i EU:s förordning om trafikidkare,

2) han eller hon under de senaste två åren har påförts andra sanktioner än fängelse eller böter för minst fyra överträdelse av bestämmelser på de områden som anges i 1 punkten,

3) han eller hon under de senaste två åren har påförts bötesstraff eller andra sanktioner för sammanlagt minst fyra gärningar som avses i 1 punkten, eller

4) han eller hon under de senaste fem åren har dömts till fängelsestraff för en gärning som avses i 1 punkten.

En trafikansvarig eller en fysisk person kan inte anses ha gott anseende, om hans eller hennes anseende har äventyrats av ett skäl som anges i 1 mom. och detta visar att han eller hon är uppenbart olämplig att bedriva yrkesmässig trafik. Vid bedömningen av uppenbar olämplighet beaktas huruvida

- 1) antalet gärningar är stort,
- 2) gärningen är allvarlig,
- 3) gärningen är systematisk,
- 4) gärningen är riktad mot transportobjektet eller en myndighet,
- 5) gärningen har utförts vid bedrivande av yrkesmässig trafik,
- 6) gärningen har konsekvenser som försämrar trafiksäkerheten, och
- 7) gärningen på något annat sätt visar på likgiltighet för person- eller trafiksäkerheten.

En fysisk persons anseende äventyras också om personen under de senaste två åren har dömts eller påförts sanktion för någon av de allvarligaste överträdelserna av Europeiska unionens regler enligt bilaga IV till EU:s förordning om trafikidkare eller för en allvarlig överträdelse som anges i den förteckning som Europeiska kommissionen med stöd av artikel 6.2 a i den förordningen har godkänt.

En fysisk person kan inte anses ha gott anseende på det sätt som avses i artikel 6 i EU:s förordning om trafikidkare, om hans eller hennes anseende har äventyrats av en anledning som anges i 3 mom. och detta visar att han eller hon är uppenbart olämplig att bedriva yrkesmässig trafik. Vid bedömningen av uppenbar olämplighet beaktas antalet allvarliga överträdelser av nationella bestämmelser och Europeiska unionens bestämmelser samt antalet allvarligaste överträdelser av Europeiska unionens regler enligt bilaga IV till EU:s förordning om trafikidkare för vilka personen har dömts eller påförts sanktioner.

Vad som föreskrivs i 3 och 4 mom. gäller inte en fysisk person som endast söker ett trafikillstånd för beställningstrafik med motorfordon med vilket endast får transporteras färre personer än nio inklusive föraren.

6d §. Gott anseende hos juridiska personer inom tillståndspliktig vägtrafik

Vid bedömningen av anseendet hos en juridisk person som söker eller innehar trafikillstånd ska som en faktor som äventyrar anseendet beaktas att tillståndssökanden eller tillståndshavaren under de senaste fem åren har dömts till samfundsbot. En juridisk person kan inte anses ha gott anseende om dess anseende har äventyrats av ovannämnda anledning och detta visar att den är uppenbart olämplig att bedriva yrkesmässig trafik. Vid bedömningen av uppenbar olämplighet beaktas de omständigheter som nämns i 6c § 2 mom.

En juridisk person kan inte heller anses ha gott anseende, om dess verkställande direktör, styrelseordförande, enda ordinarie styrelsemedlem eller ansvariga bolagsman inte uppfyller kravet på gott anseende enligt 6c §.

Anseendet hos en juridisk person som söker eller innehar trafikillstånd för annat än beställningstrafik med motorfordon med vilket endast får transporteras färre personer än nio inklusive föraren, äventyras också om

den juridiska personen under de senaste två åren har dömts eller påförts sanktion för någon av de allvarligaste överträdelserna av Europeiska unionens regler enligt bilaga IV till EU:s förordning om trafikidkare eller för en allvarlig överträdelse i den förteckning som Europeiska kommissionen med stöd av artikel 6.2 a i den förordningen har godkänt.

En juridisk person som avses i 3 mom. kan inte anses ha gott anseende på det sätt som anges i artikel 6 i EU:s förordning om trafikidkare, om dess anseende har äventyrats av en anledning som nämns i 3 mom. och detta visar att den är uppenbart olämplig att bedriva yrkesmässig trafik. Vid bedömningen av uppenbar olämplighet beaktas antalet allvarliga överträdelser av nationella regler och Europeiska unionens regler samt antalet allvarligaste överträdelser av Europeiska unionens regler enligt bilaga IV till EU:s förordning om trafikidkare för vilka transportföretaget har dömts eller påförts sanktioner.

6e §. Beviljande av taxitrafiktillstånd

Taxitrafiktillstånd till en fysisk person kan efter prövning endast ges till den

1) som är myndig och vars handlingsbehörighet inte har begränsats med stöd av 18 § i lagen om förmyndarverksamhet och för vilken det inte med stöd av 8 § 1 mom. i den lagen har förordnats en intressebevakare,

2) som har gott anseende på det sätt som avses i 6c §,

3) vars tillstånd enligt denna lag inte har återkallats med stöd av 21 § under det senaste året eller vid ansökan har ett trafik tillstånd som är återkallat med stöd av 21 §,

4) som inte under de senaste två åren har försatts i konkurs i en bransch där det krävs person-, taxi- eller godstrafiktillstånd och förutsatt att inte heller ett företag som på det sätt som avses i 2 kap. 4 § i värdepappersmarknadslagen står under sökandens bestämmande inflytande har försatts i konkurs under de senaste två åren,

5) som inte har försummat skyldigheter som hänför sig till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller till avgifter som Tullen tar ut och inte heller har andra skulder som indrivs genom utsökning och som med avseende på personens betalningsförmåga är mer än ringa, eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett medellöshetsintyg,

6) som inte har meddelats näringsförbud eller tillfälligt näringsförbud,

7) som inte genom en lagakraftvunnen dom har konstaterats skyldig till att uppsåtligt eller av grov oaktsamhet ha försummat att betala till beloppet och grunderna klara fordringar som grundar sig på ett anställningsförhållande,

8) som inte på grund av i 3–7 punkten avsedd eller därmed direkt jämförbar tidigare verksamhet visar sig uppenbart olämplig att bedriva sådan tillståndspliktig verksamhet som avses i denna lag,

9) som har blivit beviljad yrkeskörtillstånd för yrkesmässig persontrafik (taxi) i enlighet med 38 § körkortslag (2015:88) för Åland.

7 §. Beviljande av trafiktillstånd

Trafiktillstånd beviljas för viss tid enligt landskapsregeringens prövning. I tillståndet skall anges den tidpunkt då trafiken senast skall inledas, och beträffande linjetrafik, linjens sträckning och övervakningsorten samt beträffande beställningstrafik stationsplatsen, den person som ansvarar för trafik som utövas av en juridisk person samt övriga villkor som skall iakttas. Trafiktillstånd för beställningstrafik berättigar innehavaren till att bedriva trafik i hela landskapet. Där så erfordras kan dock trafiktillstånd beviljas enbart för elevskjutsning, gällande endast viss skjutssträcka under visst eller vissa läsår.

2. Utöver vad i 1 mom. anges fastställes beträffande personlinjetrafik antalet turer och tidtabell. Beträffande godslinjetrafik fastställes de veckodagar eller antalet dagar i veckan då trafik skall bedrivas och de till linjen anslutna uppsamlings- och distributionsområdena samt antalet bilar som skall insättas i trafik.

3. Utöver vad i 1 mom. anges fastställes beträffande beställningstrafik antalet bilar som skall insättas i trafik.

Avskrift av beslut, varigenom landskapsregeringen meddelat trafiktillstånd, skall sändas till polismyndigheten på övervakningsorten eller stationsplatsen samt vid behov även till andra myndigheter och organisationer.

Då ett trafiktillstånd för beställningstrafik förnyas eller senast vart femte år skall landskapsregeringen kontrollera att tillståndshavaren uppfyller de förutsättningar som krävs för beviljande av trafiktillstånd för yrkesmässig trafik.

8 §. Skyldighet att befordra personer och gods

1. Linjetrafiktillstånd innefattar skyldighet att befordra personer och gods i enlighet med tillståndet. I fordon i linjetrafik skall avgiftsfri befordran beredas polisman, trafikinspektör och besiktningsman, samt person, som särskilt förordnats att övervaka trafiken eller utföra trafikundersökning.

2. Föreligger ej oöverstigliga hinder eller andra giltiga skäl, är idkare av beställningstrafik skyldig att på begäran ombesörja befordran i enlighet med trafiktillståndet

3. Ansökan om upphörande med eller inskränkande av linjetrafik under tillståndets giltighetstid kan bifallas, om trafiken icke är nödvändig eller om det icke är möjligt för tillståndshavaren att, inom ramen för lönsamheten av hela den verksamhet han bedriver för att upprätthålla yrkesmässig trafik, omhändera den trafik som avses i tillståndet, eller om den trafik som skall upphöra eller inskränkas kommer att ändamålsenligt ersättas med annan trafik.

9 §. Skyldighet att förete trafiktillstånd

1. Den som bedriver yrkesmässig trafik skall i fordonet medföra trafiktillståndet i original. Tillståndet skall på begäran visas upp för polisen.

2. Underlåter innehavare av trafikillstånd att inleda trafiken vid i trafikillståndet angiven tidpunkt, förfaller tillståndet.

10 §. Ändring av trafikillstånd

Landskapsregeringen kan ändra bestämmelserna i trafikillståndet om det är nödvändigt på grund av ändrade förhållanden eller annan särskild orsak.

[Paragrafen föreslås upphävas]

11 §. Övervakning

1. Polisen övervakar att trafikidkare utövar trafiken enligt gällande bestämmelser och särskilt att tidtabellerna, taxorna och tillståndsvillkoren iakttas. (1995/45)

2. Polismyndigheten på övervakningsorten kan på ansökan tillåta att linje tillfälligt ändras eller att trafiken inställs på grund av tvingande orsak.

3. Polisen skall avbryta en transport om den som utför transporten inte genast kan visa upp trafikillståndet. Om det finns anledning att anta att det transporterade godset tar skada om transporten inte får fortsätta eller om det är fråga om personbefordran eller om det föreligger andra särskilda skäl skall polisen tillåta att transporten fortsätter. (1995/45)

12 §. Ändring och förnyande av tillstånd

1. Till ansökan om ändring eller förnyande av trafikillstånd skall fogas tillståndet i original eller i styrkt avskrift. Vid behov kan också annan utredning föreskrivas.

2. Vid avgörande av ansökan om ändring eller förnyande av trafikillstånd skall landskapsregeringen i nödigbefunna delar beakta bestämmelserna i 4 §, 5 §, 6 §, 6 a-e § och 7 § samt särskilt fästa avseende vid huru sökanden utövat den trafik, som bedrivits på grund av det tillstånd som önskas ändrat eller förnyat.

13. Statistiska uppgifter

Trafikidkare skall vid äventyr att trafikillståndet återkallas lämna statistiska uppgifter om trafiken i enlighet med av landskapsregeringen meddelade anvisningar.

3 kap. Persontrafik

14 §. Beställningstrafik med buss

Idkare av personlinjetrafik har rätt att efter beställning uthyra buss, motsvarande fordon eller fordonskombination jämte förare för tillfällig transport eller färd även till orter utanför den egentliga linjen om ej den regelbundna trafiken lider men därav.

15 §. Upphävd.

16 §.

Polismästaren, eller en av polismästaren utsedd tjänsteman, vid Ålands polismyndighet får då tillfällig offentlig nöjeställning eller annat dylikt evenemang anordnas bevilja idkare av busstrafik interimistiskt

tillstånd att befordra personer till platsen för nöjestillställningen och därifrån om dylika transporter på ett ändamålsenligt sätt inte kan utföras inom ramen för den normala linjetrafiken. I sådan trafik skall fastställd linjetaxa följas.

17 §. Beställningstrafik med personbil

Beställningstrafik för personbefordran med personbil får bedrivas inom stationsplatsen samt, för utförande av beställning, även utanför denna. Har beställd körning avslutats utanför stationsplatsen, skall bilen återföras till dess stationsplats. Under återfärden får bilen även utan föregående beställning tas i bruk för personbefordran.

Landskapsregeringen kan i förordning ange närmare bestämmelser om antalet stationsplatser och dess områden samt om områdesspecifika bestämmelser.

4 kap. Godstrafik

18 §. Upprätthållande av turerna och anlitande av ersättningsfordon

1. Innehavare av tillstånd att bedriva godslinjetrafik skall köra i tillståndet angivna turer. Tillståndshavaren har rätt att tillfälligt i trafik insätta erforderligt antal ersättningsfordon för att fylla trafikbehovet på linjen. Han har därvid även rätt att använda honom tillhöriga fordon som är i trafik med stöd av andra trafik tillstånd, såvida detta icke medför olägenheter för trafik som idkas med stöd av dessa tillstånd. (1978/40)

2. Innehavare av tillstånd att bedriva godslinjetrafik har rätt att vid behov i sin trafik använda förhyrt ersättningsfordon jämte förare såframt uthyraren själv är person som utövar yrkesmässig trafik.

3. I fordon som avses i 2 mom. skall medföras avskrift av tillståndet för linjen och intyg av trafikidkaren att han hyrt fordonet såsom ersättningsfordon för sin linje för den i intyget angivna tiden.

19 §. Körår samt offentliggörande av turlista

1. Köråret för godslinjetrafik sammanfaller med kalenderåret.

2. Idkare av godslinjetrafik skall årligen på lämpligt sätt bringa sin turlista för köråret till allmän kännedom. Avskrift av turlistan skall tillställas polismyndigheten på övervakningsorten.

5 kap. Särskilda bestämmelser

20 §. Straffbestämmelser

Den som bryter mot bestämmelserna i denna lag eller med stöd därav utfärdade föreskrifter straffas med böter, om ej för gärningen annorstädes är stadgat strängare straff.

21 § Återkallande, ändring och begränsning av tillstånd på annan grund än förlorande av gott anseende

Om en innehavare av trafik tillstånd på något annat sätt än vad som anges i 21b § underlåter att iakttaga villkor i tillståndet, underlåter att utöva trafiken på behörigt sätt eller eljest underlåter att ansvara för sina förpliktelser, kan landskapsregeringen återkalla trafik tillståndet helt eller för viss tid.

Landskapsregeringen kan ändra eller begränsa ett trafikillstånd eller återkalla ett trafikillstånd om

1) förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte längre uppfylls och de fel eller brister som förekommer beträffande förutsättningarna inte rättas till inom utsatt tid,

2) tillståndshavaren upprepade gånger eller allvarligt har brutit mot bestämmelserna i denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av den, eller mot sådana bestämmelser i Europeiska unionens förordningar som gäller i denna lag reglerad verksamhet som utövas av tillståndshavaren, och en anmärkning eller varning inte kan anses vara tillräcklig,

3) det av någon annan orsak än de orsaker som avses i 1 eller 2 punkten finns grundad anledning att misstänka att tillståndshavaren inte förmår sköta sin uppgift enligt tillståndet eller bedriva den verksamhet tillståndet avser på ett säkert sätt.

Landskapsregeringen kan återkalla ett tillstånd endast om någon lindrigare påföljd inte kan anses tillräcklig med beaktande av omständigheterna i ärendet som helhet. Ett återkallande av ett tillstånd enligt 2 mom. 1 eller 2 eller 3 punkten kan bestämmas gälla för en viss tid som står i proportion till överträdelsens allvarlighetsgrad eller tills vidare. Innan landskapsregeringen fattar beslutet ska det höra tillståndshavaren.

I de fall som avses i 2 mom. får landskapsregeringen omedelbart omhänderta en tillståndshandling för den tid ärendet utreds. Om tillståndet inte återkallas, ska tillståndshandlingen returneras utan dröjsmål.

Trots vad som föreskrivs i 2 mom. får landskapsregeringen för högst tre månader, i stället för ett godstrafikillstånd eller persontrafikillstånd som beviljats en tillståndshavare, återkalla ett eller flera av de fordonsspecifika tillstånd som beviljats i fråga om trafikillståndet, om tillståndshavaren upprepade gånger eller allvarligt har brutit mot bestämmelserna i denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av den, eller mot sådana bestämmelser i Europeiska unionens förordningar som gäller i denna lag reglerad verksamhet som utövas av tillståndshavaren, och en anmärkning eller varning inte kan anses vara tillräcklig. På det ovan föreskrivna sättet kan det förfaras också när tillståndshavaren har ett eller flera av landskapsregeringen beviljade trafikillstånd som avses i denna lag. Antalet tillstånd som återkallas bestäms utifrån det sammanlagda antal tillstånd som tillståndshavaren innehar och överträdelsernas allvarlighetsgrad. Tillståndshavaren beviljas inte nya trafikillstånd under den tid då sådana är återkallade.

21a §. Fastställande av taxa

Landskapsregeringen fastställer taxor för den yrkesmässiga trafiken i enlighet med den allmänna prisutvecklingen och först sedan berörda sammanslutningar av yrkesutövare beretts tillfälle att yttra sig i ärendet.

21b §. Förlust och återupprättande av gott anseende

Bestämmelser om villkor rörande gott anseende samt förlust och återupprättande av anseendet i fråga om en trafikansvarig som ansvarar för ett gods- eller persontrafikillstånd finns i 6c § och i artiklarna 6 och 14 i EU:s förordning om trafikidkare. Enligt artikel 14 i den förordningen är det intyg om yrkeskunnande som

innehas av den person som förklarats olämplig inte giltigt. Landskapsregeringen gör en anteckning om detta i registret över trafikillstånd i enlighet med 25 §.

En person som i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 14 i EU:s förordning om trafikidkare har förklarats olämplig att leda ett företags transportverksamhet får hos landskapsregeringen ansöka om återupprättande av det goda anseendet. En person kan anses vara lämplig för yrket tidigast ett år efter det att landskapsregeringen har fattat ett beslut enligt artikel 14.1 i EU:s förordning om trafikidkare om personens olämplighet att leda ett företags transportverksamhet. En ytterligare förutsättning för återupprättande av personens goda anseende är att personen efter att beslutet om olämplighetsförklaring fattades, med godkänt resultat har avlagt ett examensprov i de ämnen som förtecknas i avsnitt I i bilaga I till EU:s förordning om trafikidkare. Landskapsregeringen raderar en i 1 mom. avsedd anteckning ur registret över trafikillstånd när personen åter kan anses vara lämplig för yrket.

21c Återkallande av trafikillstånd för verksamhet som avbrutits eller upphört

En tillståndshavare kan meddela att den verksamhet som avses i trafikillståndet har avbrutits eller upphört. Landskapsregeringen återkallar trafikillståndet efter att ha fått meddelande om att verksamheten upphört.

22 §. Dödsfall och konkurs

Har innehavare av trafikillstånd avlidit eller försatts i konkurs får rörelsen utan särskilt tillstånd för dödsboets eller konkursboets räkning fortsättas under en tid av högst ett år från dödsfallet eller konkursdagen. Det åligger dödsbo eller konkursbo, som vill fortsätta rörelsen att senast inom två månader hos landskapsregeringen anmäla person, som antagits till föreståndare för densamma. Görs ej anmälan inom föreskriven tid eller prövas den till föreståndare antagne icke vara därtill lämplig, och har i det senare fallet dödsboet eller konkursboet icke inom viss av landskapsregeringen fastställd tid anmält annan person som av landskapsregeringen kan för ändamålet godkännas, anses trafikillståndet ha upphört den dag då tiden för anmälningsskyldigheten gått till ända eller beslut i frågan meddelades.

23 §. Rättsmedel

1. Beslut som på grund av denna lag eller med stöd därav meddelade bestämmelser fattats av polismyndighet, kan inom 30 dagar överklagas hos landskapsregeringen. (1980/17)

2. Den som inte är nöjd med beslut som fattas av landskapsregeringen får inom 30 dagar från att beslutet delgavs yrka på rättelse hos landskapsregeringen. Har yrkandet om rättelse inte lämnats in inom föreskriven tid, tas det inte upp till prövning. Yrkandet ska lämnas in skriftligen. Av skrivelsen ska det framgå vilket beslut som avses, hurdan rättelse som yrkas och på vilka grunder rättelse yrkas. Ett yrkande om rättelse ska behandlas skyndsamt. När landskapsregeringen har tagit upp ett yrkande om rättelse kan den ändra eller upphäva förvaltningsbeslutet eller avslå yrkandet om rättelse. Den som inte är nöjd med landskapsregeringens beslut avseende yrkandet om rättelse, får anföra besvär över lagligheten av landskapsregeringens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019).

3 mom. upphävd (2000/4).

4. I denna paragraf angivna besvärstider räknas från den dag vederbörande erhållit del av beslutet.

5. Med stöd av denna lag meddelat beslut eller förordnande skall lända till efterrättelse oaktat det ej vunnit laga kraft om icke den myndighet som meddelat beslutet eller förordnandet annorlunda förordnat.

6. Rätt att anhålla om ändring av beslut om beviljande, ändring eller återkallande av trafikillstånd tillkommer den som ansöker om tillstånd eller innehar sådant, annan trafikidkare, vars rätt kan påverkas av beslutet, samt styrelsen i den kommun, där den i ansökningen eller trafikillståndet avsedda trafiken skall bedrivas.
(1978/40)

24 §. Bemyndigande

Närmare bestämmelser om hur sökandens eller den ansvarigas yrkeskunnande och solvens skall påvisas samt om verkställigheten och tillämpningen av denna lag och av rådets direktiv 96/26/EG jämte däri gjorda ändringar utfärdas genom landskapsförordning.

25 § Register

Landskapsregeringen ska föra ett register över trafikillstånd som beviljats enligt denna lag. I registret får föras in

1. uppgifter enligt artikel 16.2 i EU:s förordning om trafikidkare, förutom punkterna h och i,
2. uppgifter om beviljade och återkallade tillstånd, tillståndens innehåll och tillståndsvillkoren, tillståndens nummer, giltighetstid samt ändringar i tillstånd,
3. uppgifter om anmälningar om avvikelser.

26 § Förvaring och radering av uppgifter i trafikillståndsregistret

Om inte något annat följer av internationella förpliktelser eller av lag, ska uppgifter som förts in i registret raderas enligt följande:

1) uppgifter om tillstånd för verksamhetsutövare sex år efter att tillståndet återkallats eller upphört,

2) personuppgifter som hänger samman med ett yrkestrafikillstånd eller ett fordon för vilket yrkesmässig trafik bedrivits sex år efter att trafikillståndet upphört eller fordonet slutligt har avslutat sin trafik,

3) personuppgifter senast sex år efter personens död, om inte uppgifterna redan raderats på någon annan grund,

4) uppgifter om brott och om brottspåföljder genast då de har blivit obehövliga,

5) en uppgift som konstaterats vara felaktig eller felaktigt införd fem år efter att felet upptäcktes, om uppgiften behöver bevaras för att trygga den registrerades, någon annan parts eller den registeransvariges rättigheter,

6) ett beslut om återkallande eller om förlust av gott anseende som meddelats den registrerade eller en uppgift om någon annan administrativ åtgärd som landskapsregeringen eller polisen vidtagit, tio år efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Trots vad som ovan i denna paragraf föreskrivs om avförande av uppgifter får en uppgift i enskilda fall av särskild orsak lämnas kvar i registret för så lång tid den är nödvändig för skötseln av den personuppgiftsansvariges uppgifter. Landskapsregeringen ska när det förlänger förvaringstiden fastställa orsaken till förvaringen och förvaringstidens maximilängd.

Övriga delar som behöver beaktas och föras in bestämmelser om i lagförslaget

Vid lagberedningen bör man ta ställning huruvida majoriteten av nuvarande bestämmelser i skolskjutsförordningen (landskapsförordning (2008:140) om skolskjutsning) tas in landskapslagen om yrkesmässig trafik och/eller i annan landskapslag. Det är förvaltningens bedömning att flera delar i förordningen bör vara på lagnivå. Flertalet bestämmelser i förordningen behöver också ses över under lagberedningen, däribland särskilt kravet i 8 § att det fordon som används vid skolskjutsning får inte vara äldre än 15 år. Förslaget är att slopa kravet helt för att öka lönsamheten för de företag och enskilda trafikillståndsinnehavare som bedriver skolskjutsverksamhet. Landskapsregeringen anser också att bestämmelserna kring antalet sittplatser i 2 § 6 mom. behöver ses över med anledning av att de inte längre är tillämpliga då både den nya vägtrafiklagen för Åland och körkortslagen på Åland anger att fordon inte får användas för fler personer än vad den byggd för. I 79 § i vägtrafiklagen står att persontransporter med bil får inte fler passagerare tas med än bilen är registrerad för. Föraren och passagerarna ska använda sitt- eller ståplatser som uppfyller de krav som ställs på platserna.

Vid lagberedningen bör man överväga att sätta in en paragraf gällande vilka uppgifter landskapsregeringen kan hämta från andra myndigheter även om de är sekretessbelagda. Se (som exempel) 108 § i nya trafiklagen för Åland.

Lagberedningen bör också särskilt se över den längd (antalet år) tillstånden för yrkesmässig trafik ges ut för. I dag är alla tillstånd (taxi, buss och lastbil) fem år långa och bestäms i 7 § 5 mom. I riket är dock tillståndslängden 10 år enligt 10 § i transportservicelagen. I paragrafen anges att "taxitrafikillstånd, persontrafikillstånd och godstrafikillstånd gäller tio år från den dag det beviljats".

Vid lagberedningen bör man även överväga om det ska finnas särskild hänvisning till att landskapsregeringen kan begära in straffregisterutdrag från rikets myndigheter över ekonomisk brottslighet, trafik- och yrkesmässigtrafikbrottslighet och annan arbetstidlagsbrott. I straffregisterlagens 4a § 2 punkten sägs följande:

"Utöver vad som bestäms i 4 §, lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden som gäller

...

2) sådana tillstånd eller godkännanden av myndighet som är beroende av personens tillförlitlighet,"

Närmare bestämmelser ska finnas i straffregisterförordningen (FFS 772/1993) men där sägs mycket lite egentligen.

Eventuellt räcker det med lagstodet i straffregisterlagen 4a § 2 punkten som angetts ovan. Det skulle dock fylla en tydliggörande och pedagogisk funktion att ha med det en sådan bestämmelse i landskapslagen om yrkesmässigtrafik.

Polismyndighetens utlåtande över utkast till lagstiftningspromemoria

Polismyndigheten föreslår vissa förtydliganden och även ett förslag som gäller strängare regler kring gott anseende för taxitrafiktillståndsinnehavare. De har önskemål att bestämmelserna ska förlängas till taxichaufförer. De har även vissa synpunkter gällande de nya undantag för trafiktillstånd som föreslås.

Särskilt föreslår polisen preciseringar och ytterligare bestämmelser i 6 c §. Det föreslås att bestämmelserna ska preciseras och utökas tillämpligheten på vilka brott som innebär att det goda anseendet äventyras för taxitrafiktillståndsinnehavare. Polisen konstaterar att en uttömmande lista är oändamålsenlig, och istället borde man skriva ut "strafflagsbrott som tydligt visar på olämplighet för verksamheten". Detta skulle kunna specificeras med att "sådana är åtminstone brott mot..." och sedan lista en del brott. Polisen anser även att det saknas en punkt i 6 c § som gäller eller andra händelser eller beteende som klart tyder på att personen är olämplig för uppdraget (tex. gripen på polislagen för att skydda personens liv och hälsa, så kallad tillnyktringscell, eller brott mot ordningslagen och då främst störande eller berusat beteende).

Det kan konstateras att polismyndigheten önskar aktivt kunna delta i utformningen av bestämmelserna i särskilt 6c § ifall den uppdateras i lagförslaget.

Polisen anger även att de anser att kravet på att polisen skall tillåta att persontransporten fortsätter även om taxitrafiktillståndet inte finns i fordonet är problematisk. Lagen ger då inte polisen möjlighet att använda sig av en prövning om det är möjligt att låta transporten fortsätta.